

tæk

NR 1 • APRIL 2016 • STRAATGETS KONTOR • ISSN 1903-5330



Læs bl.a. om:

Forside: En glad Arne Klüwer tager imod tagrør fra Ruud Conijn med de tre øvrige tækkemænd på Vadehavscentret bag sig. Der er fuld gang i tækningen i Vester Vedsted, og dette markante arbejde danner rammen for årets binnedag lørdag 18. juni. Sæt allerede nu kryds i kalenderen. Foto: Jørgen Kaarup



Masser af nyheder

Afstandskrav på vej ned, ny formand for Tækkelaug og nye projekter undervejs er blandt historierne fra vores egen verden



04 Sepatec redder gård
"Uden Sepatec brandsikring var hele gården brændt ned", siger indsatslederen fra Brand & Redning efter voldsom brand i Møgeltondere



07 Så tager det form
Tækningen af Vadehavscentret er i fuld gang, og her bliver årets Binnedag hold 18. juni



12 Internationale portrætter
I serien om tækkesituationen i andre lande er vi nået til Japan og Tyskland, som har markant forskellige udfordringer



18 Fugle ville dø
Hvis fuglene byggede reder som vi bygger huse, ville de dø af kulde og fugt, skriver en erfaren arkitekt og lægger op til debat om fugt

Leder

Ud med raslebøssen



AF JØRGEN KAARUP
REDAKTØR, TÆK

Det blad, du nu har i hånden, koster 76,75 kr. i kontant produktionsomkostning. Minus moms og plus arbejds-løn, som betales via Straatagets Kontors "grundbudget", som stammer fra Sepatec-afgiften.

Tæk sendes til knap 500 adresser 4 gange om året. Bladet når ud til alle selvstændige tækkemænd i Danmark og Sverige og til en række andre interesserede som byggefirmaer, uddannelsesinstitutioner, arkitekter m.fl.

Det kostede sidste år 113.460 kr. (ekskl. moms) at layoute, trykke og udsende Tæk. Derfor kører bladet selvsagt med underskud.

Tilbagevendende drøfter vi bladet og dets økonomi, i bestyrelsen og på den årlige generalforsamling i Straatagets Kontor: Skal bladet lukkes, gøres rent elektronisk eller reduceres til to gange om året...; sågar én udsendelse, en slags "årets gang i tækkebranchen" har været foreslået.

Og hver gang bliver konklusionen, at bladet er det eneste fælles organ, vores lille branche har. At det er i Tæk, nyheder og relevant info kan nå ud til alle. At det styrker fælles viden om, hvad der rører sig i faget – og at Tæk måske også giver lidt mere sammenhold.

På kontorets generalforsamling i år blev det konkluderet, at jeg som redaktør af bladet og daglig leder af kontoret skulle gå ud til jer med raslebøssen: Opfordre alle til at yde et frivilligt bidrag for at gavne bladets og branchekontorets økonomi. For

at vise, at der er opbakning til at fortsætte udgivelsen af Tæk.

"Hvorfor ikke bare hæve laugs-kontingentet, så var den potte ude", kunne nogen så finde på at sige... Svaret er enkelt: Så længe omkring halvdelen af tækkemændene står uden for laugene er det ikke rimeligt, at det er de to laug, der skal finde endnu flere penge til bladet. I forvejen er de 2 x 30.000 kr., laugene årligt yder til Straatagets Kontor, øremærket til udgivelse af Tæk.

Derfor denne opfordring: Send et beløb, stort eller lille, til Straatagets Kontor. Som en kontant meningstilkendegivelse af, at du sætter pris på at få bladet gratis ind ad døren. Da pengene går til et fagblad kan både moms og selve betalingen trækkes fra i driften.

Det vil have stor betydning økonomisk, og det ville være et glædeligt budskab, at tækkemændene fortsat ønsker et fagblad.

Hvad vi gør, hvis denne frivillige indsamling falder til jorden, det vil vise sig. Personligt ville jeg finde det beklageligt, hvis en snart fire årtier lang tradition for bladudgivelse i tækkebranchen skulle bringes til ophør. Omvendt ville det give mig mere tid til andre arbejdsopgaver på det lille branchekontor.

Giv din mening til kende: Skriv et læserbrev, send en mail, indbetalt et beløb. Konto-nummer og yderligere info finder du på side 29.

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Tækkelaug og Dansk Tækkemandslaug og er støttet af de to laug og Sepatec A/S.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.



TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:
Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • Tlf. 21 25 91 88

Oplag: 600 stk.
Layout: Grafisk Signatur
Tryk: Werks Grafiske Hus A/S

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld (Formand, valgt af DTL)
Åshøjvej 8, 4600 Køge • Tlf. 40 15 71 56 - post@finnguld.dk

Tækkemand Thomas Gerner (valgt af Tækkelaug)
Hornebyvej b65, 3100 Hornbæk • Tlf. 25 21 77 52 • mail@horneby.dk

Arkitekt MAA Sven Jon Jonsen
Lindevangen 89B, 2830 Virum • Tlf. 2011 9711 • svenjonjonsen@mail.tele.dk



Sepatec redder gård

Uden brandsikring ville hele gården have været væk, siger indsatslederen fra Brand & Redning efter omfattende brand i Møgeltønder – familien vil have stråtag igen...

Da Carina Thimsen kommer tilbage til gården er der gået et kvarter. Det er aften sidst i november, hun har slukket lyset og kørt de to store børn til karate, hunden er alene hjemme. "Det så ud som om, der var lys, og jeg vidste, jeg havde slukket lyset for at få den yngste med. Han ville nemlig ikke med, og nu priser jeg mig lykkelig for, at jeg tvang ham med ved at slukke alt lys", fortæller Carina. Det er tydeligt, at hun genoplever de dramatiske minutter igen, selv om hun har fortalt historien en del gange.

Lyset var flammer. Flammer inde i stuen, som havde bredt sig rundt om brændeovnen, til loftet og sofaen ved siden af. En voldsom brand i det flotte, gamle stuehus er under hastig udvikling.

Carina Thimsen går to gange gennem huset, får svedet øjebryn og øjenvipper, ser flammerne over brændeovnen, indtil varmen tvinger hende ud igen for at ringe 112. Men den 16 år gamle hund skulle reddes, syntes hun. Det lykkedes ikke.

Få minutter efter er de første, lokale brandfolk på stedet. De prøver også at finde hunden. Forgæves.



Ilden begyndte her i stuen, hvor badetøj hang til tørre ved brændeovnen. Yderst usædvanligt fik strålevarmen antændt tøjet, og herfra bredte flammerne sig lynhurtigt. Da brandvæsenet ankom, havde ilden sprængt glasset i tre vinduer og herfra antændt tagskægget.

Beredskabsinspektør Thomas Lund Sørensen på højre billede glæder sig over, at taget var brandsikret med Sepatec. "Der er ingen tvivl om, at brandsikringen fungerer", siger han.

ILD SPRÆNGER 3 VINDUER

"Jeg kommer 2 – 3 minutter efter vores lokale folk. Da har ilden sprængt de her tre vinduer, flammer står ud gennem dem og har antændt tagskægget", fortæller indsatsleder Thomas Lund Sørensen fra Brand & Redning Sønderjylland og viser rundt i den stue, hvor det hele gik galt for nu 4 måneder siden.

"Vi går i gang fra begge sider, prøver at slukke i taget her fra havesiden og fra den anden side med selve huset. Jeg tilkaldte meget hurtigt assistance, for jeg kan se, at det her, det kan vi ikke klare med et slukningstog...

Vi skal håndtere to ting på én gang: Brand i stråtaget og brand inden for, og i løbet af kort tid har vi hjælp fra Højer med fuld slukningstog, tyskerne fra Avenstoft tog inventar ud, Bredebro kom med vandvogne og Løgumkloster kom også", fortæller indsatslederen.

Både en lokal vognmand med kran og en kranvogn fra Beredskabsstyrelsen bliver kaldt til, for erfaringen viser, at det betaler sig at løfte et ulmende stråtag ned, siger Thomas Lund Sørensen. "Ejers kunne vi jo være blevet i dagevis, det bliver jo ved med at ryge".

REDET AF SEPATEC

Indsatslederen er overhovedet ikke i tvivl om, at der ingen gård havde været i dag, hvis ikke taget havde været brandsikret med Sepatec.

"Sepatec'en sikrede, at det ikke spredte sig mere – jeg er overbevist om, at den havde taget hele konstruktionen med, hvis dugen ikke havde været der. Så havde der været en veludviklet brand under taget, allerede da vi kom – så jeg er helt sikker på, at dugen her har gjort forskellen".

Var der flammer, da du kom?

"Ja, inde i huset og ud gennem vinduer – men ikke i taget – men det begyndte at ryge oppe i toppen af taget, så vi lagde skum ud og prøvede også at tage tag ned, men vi kunne intet se pga. voldsom røg, så den gik ikke. Vi blev simpelthen nødt til at krane det ned fra begge sider", siger beredskabsinspektør Thomas Lund Sørensen. >



I 1966 fik Fattiggården eternittag på efter at have haft stråtag siden huset blev opført i 1786. De nuværende ejere har været i gang med et kæmpe restaureringsarbejde, som i 2015 sluttede med, at der igen kom stråtag på. Ifølge gældende regler skulle der dispensation for afstandskrav til i kraft af, at byggeriet skel blev flyttet. "Den dispensationsjungle, den er voldsom", siger Thomas Thimsen.

Hvad var der egentlig sket?

"Jeg havde mange teorier", siger Carina Thimsen – "at jeg ikke havde lukket brændeovnen, at der var faldet gløder ud – men det var altså en badedragt, der hang til tørre på et tørrestativ ved brændeovnen, der blev antændt af strålevarme. Et hændeligt uheld ved et sjældent tilfælde, viste de brandtekniske undersøgelser.

Jeg har mange, mange gange tørret tøj på den måde, men denne gang gik det altså galt, så det gør jeg aldrig mere".

DET GÅR HURTIGT

Når man går rundt inde i de udbrændte rum går det op for en, hvor hurtigt en brand kan brede sig. På noget, der ligner 10 minutter, har ilden bredt sig fra nogle stykker badetøj til stoffet på en sofa til loftet over tørrestativet – og så går det pludselig stærkt. Omkring halvdelen af det store stuehus er kraftigt mærket af ild, varme, sod og røg, skønt brandvæsenet var særdeles hurtigt til stede. Som indsatsleder Thomas Lund Sørensen siger:

"Det går stærkt, det går rigtig stærkt".

Forhandlingerne med forsikringselskabet er endnu ikke helt færdige, så foreløbig vides det ikke, hvornår og hvor længe, genopførelsen vil finde sted.

STRÅTAG IGEN

Vil I have stråtag igen?

"Ja – helt sikkert – og med Sepatec, det er klart", siger Thomas Thimsen, og Carina nikker samstemmende. "Men vi skal have branddøre og brandmure ude ved gavle, ildslukkere og instruere børnene i, at uanset hvor sådan noget sker, så skal man bare skynde sig ud!"

Hvordan ville branden have udviklet sig i et hus med fast tag?

"Et almindeligt hus med betonteglsten – det ville formentlig have udviklet sig på samme måde mht. skader", siger beredskabsinspektøren.

Ville I have brugt mindre vand?

"Nej, det er ikke sikkert, for beton- og teglsten, de vælter jo ned i huset, og det er farligt, vi gjorde jo en indsats for at redde de ting, ejerne fandt vigtige og uerstattelige, så vi havde måske brugt lige så meget vand i et hus med fast tag".

Foran venter nu endnu et job til tækkemand David Pegrin fra Tekhek, som får stor ros af familien Thimsen. David Pegrin var næsten en del af familien i de mange måneder, han tækkede i 2015, da Fattiggården, som den hedder, skiftede eternitpladerne ud med brandsikret stråtag.

Carina og Thomas Thimsen var nærmest timer fra at være færdig med en totalt gennemgribende restaurering og genopbygning af den gamle fattiggård i udkanten af Møgeltonder, bevaringsværdig i klasse tre.

Familien har efter branden boet til leje tæt på den stærkt beskadigede og brandhærgede ejendom, som også fik en storm af mærke efter branden.

Den 16 år gamle hund Nikolai Fidelius Adeltand døde under branden. Af røgforgiftning. <

En for alle...

...og alle for én, ser ud til at være et slogan, der kan leves ud i praksis blandt de tre selvstændige tækkemænd, der tækker Vadehavscentret



Dette foto er fra første dag med 5 tækkemænd i gang på Vadehavscentret. De tre selvstændige tækkemænd, der arbejder sammen om tækningen, kan alle trække på ekstra folk derhjemme, men de prøver at holde deres forretninger kørende med de øvrige ansatte på andre opgaver, mens mestrene Kim Andersen, Arne Klüwer og Ruud Conijn har lange arbejdsdage og har lejet sig ind på en gård ved siden af Vadehavscentret. Her bor de fra mandag til torsdag.

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Der tækkes og snakkes, grines og råbes, diskuteres og fejres. Den dag, Tæk besøger de 5 tækkemænd på Vadehavscentret, har Ruud Conijn nemlig fødselsdag. Stort tillykke..!

Der er for alvor lagt fra land, de første lodrette sider er færdige, nu gælder det den store tagflade på bygning B. Seniorbrigaden er tilkaldt i form af Kim Andersens far, Kurt, der ser ud til at være i så fin tækkeform som aldrig før. Og Arne Klüwer har også en mand med.

Selv for en, der har set tegninger, visualiseringer og talt mange gange med arkitekten bag dette strømlinede stråtag, er det svært at få overblik og få den aktuelle tækning til at stemme med de flotte animationer. Stilladser overalt og presenninger på den store udstillingsbygning hæmmer overblikket, og der mangler stadig en del tømrerarbejde.

Men den 18. juni, når årets binnedag løber af stablen på Vadehavscentret, så bliver der masser at se på og formentlig vil det til den tid være tydeligt, hvordan dette nærmest futuristiske byggeri med strå på facader og tag med store udhæng egentlig tager sig ud.

VI MÅ STÅ SAMMEN

Indtil da er det et langt, sejt og spændende træk for de tre hovedkræfter bag tækningen, Kim Andersen fra Herning, der har tækkeentreprisen, Arne Klüwer fra Gislev, Fyn og Ruud Conijn fra Hemmed, Norddjursland. De har til tider folk med, i dag er det Arnes mand, Lasse, og Kims far, Kurt, der tækker med.

"Hvis vi herhjemme vil have den her type opgaver, så er vi nødt

til at arbejde sammen, for der er jo nærmest ingen, der alene kunne have løftet det", siger Kim Andersen og tilføjer, at det er en fornøjelse at arbejde sammen med de andre.

"Kim, du gør det hammergegodt som hovedentreprenør – er der noget svært, så laver du lige en lille prøve, siger Ruud og bliver afbrudt af Arne:

"Også hvis der kommer nogen, der skal tales med, arkitekt, tømrer, byggeleder, så er du der bare og får det løst..."

..."Njaaah, det gør vi da alle sammen, vi hjælpes da ad," lyder det afværgende fra Kim, der åbenbart mener, at han har fået ros nok for i dag.

"Vi er et godt team", slår Ruud konkluderende fast.

ROS TIL ARKITEKTEN

De tre tækkemænd har siden 8. februar være rigtig mange timer sammen, for de har lejet sig ind på nabogården, så vi taler om både arbejds-, bo- og spise-fællesskab fra mandag morgen tidligt til sent torsdag. De har valgt at have lange arbejdsdage og så være hjemme, passe øvrige opgaver og holde fri i en forlænget weekend.

Der er ros til arkitekten, der er projektleder på hele byggeriet. "Kasper Pilemand har været super at arbejde sammen med, for han retter jo bare til og lytter, når vi påpeger et problem", siger Arne Klüwer. Tømreren sagde: Man skulle have været tækkemand, for I får altid jeres vilje...

Der grines, for noget er der åbenbart om snakken. At samarbejdet mellem udførende tækkemænd og arkitekt er fleksibelt og gensidig respektfuldt – for der har været en del tilpasninger og korrektioner hen ad vejen. >





Hvis alt går vel er tækningen færdig i august. Vadehavscentret forventes at holde åbningsreception i slutningen af september.

Rent økonomisk har de tre selvstændige tækkemænd lavet en "overordnet fordeling" af økonomien, og i praksis skrives der så regninger til Kim Andersen som hovedentreprenør. Afregning sker "hovedsagelig som timer", siger Kim, og ingen af de tre lægger skjul på, at der også er gentleman agreement imellem dem.

"Er vi i underskud for timer til sidst, så må vi også fordele dem. Måske står vi her i juli-august alle ugens 7 dage, lad os se" siger dagens fødselar skælmisk. At dømmen ud fra stemningen i både skurvogn og på tag er samarbejdet nu gennemprøvet og velfungerende efter snart to måneder sammen.

"Vi har sagt ja, og nu er vi midt i dansen, og den skal selvfølgelig danses til ende. Vi trækker på samme hammel"... <



Særlig brandsikring

For di Vadehavscentret er et offentligt besøgscenter, og idet der er tækkede facader, og da afstanden mellem bygningerne er mindre end 20 meter, har brandmyndighederne stillet særlige krav til brandsikringen. Den er udført med Sepatec, med dertil hørende underkonstruktion med opdeling med stenuld i mindre felter.

Både tagkonstruktion og facadekonstruktion, under/bag strå, er – efter krav fra brandmyndighederne – udført som BD60 konstruktioner (60 min. brandmodstandsevne).

Stråfacader og -udhæng brandimprægneres i de områder der støder op til fælles adgangsveje/ flugtveje.

Der etableres Automatisk Brandalarmanlæg (ABA) i hele centret, inkl. de eksisterende bygninger.

Der placeres ekstra slangevindere ved henholdsvis hovedindgangen og det syd-østlige hjørne, for at personalet i tilfælde af brand kan anvende disse til forebyggende brandslukning.

Langs alle stråfacader etableres der en 50 cm. bred zone med sand og sten i terræn for at modvirke plantevækst og dermed mulighed for, at en naturbrand får direkte forbindelse til stråene.

Bindedag på Vadehavscentret 18. juni

Fyns Tækkemandslaug og Tækkelaug et inviterer til binnedag på Vadehavscentret lørdag 18. juni.

Det er tækkemand Kim M. Hansen fra Aarup, der fik den glimrende idé at besøge byggepladsen, mens der endnu tækkes, så alle interesserede ved selvsyn kan se og opleve dette ekstraordinære tækkearbejde, som medvirker til at løfte hele branchen ind i en tid med flere tækkede nybyggerier. Alle tog vel imod Kims idé, og et foreløbigt program for dagen er nu lagt.

Bemærk:

Alle mødes i Hviding Forsamlingshus, Høgsbrovej 66, 6760 Gammel Hviding. Herfra kører vi til Vadehavscentret efter frokost.

**Pris for hele herligheden:
100 kr. pr. deltager over 12 år.**

Tilmelding:

Vi vil sætte meget stor pris på, at I melder jer til af hensyn til både køkken og hele arrangementet.

Send en mail til:

Kim M. Hansen: kim.m.hansen@post.tele.dk
Kim vil herefter oplyse kontonummer til betaling og sende kvittering, idet en sådan faglig aktivitet er fradragsberettiget.

Kl. 9 – 10: MORGENKAFFE/TE i Hviding Forsamlingshus med rundstykker, grovboller, ost, marmelade og pålæg

Kl. 10: Koner, kæresten og børn tager på Vadehavs-tur under kyndig vejledning af naturvejleder fra Vadehavscentret. Desværre er østers-sæsonen ovre, men der bliver masser at se, mærke og blive klogere på – og måske også lidt spiseligt at tage med hjem.

Tækkemænd bliver i Hviding Forsamlingshus, hvor det faglige program løber af stablen:

Kl. 10 – 12.30: DEBAT OM TÆKKEBRANCHENS FREMTID
Temaet for årets binnedag er det helt grundlæggende: Hvordan sikrer vi faget den fremgang, der er nødvendig for at sikre uddannelse, kvalitet og nybyggeri med strå på taget. Et undertema er, hvordan branchekontoret sikres og gerne udvides.

"Hvis tækkebranchen var en virksomhed"

Oplæg ved fhv. provinschef i DR, Per Krogh Simonsen. Garanteret mulighed for at blive provokeret, men på den sunde måde. Per Krogh Simonsen kender tækket faget godt og har spændende bud på, hvordan vi kommer videre. Samtidig er han kendt for at være god til at sætte en debat i gang.

Orientering om seneste faglige nyt af vital betydning

Ved Thomas Gerner og Henrik Henriksen, evt. suppleret af flere.

- Nedsættelse af afstandskrav, hvad betyder det?
- Certificering, hvad er det nu for noget..?
- Den nye tækkevejledning, "Veludført stråtag", hvad betyder den for mig?

Kl. 12.30 – 13.30: FROKOSTBUFFET FOR ALLE
Sild, varm leverpostej, mørbradbøf i champignon a la creme

Kl. 13.30: AFGANG TIL VADEHAVSCENTRET, hvor der traditionen tro er DM i rørkast – udstillings- og salgsboder – tid til snak – og så årets hit: **Guidet rundtur** med mulighed for nærkontakt med stråtaget v. tækkemændene Kim Andersen og Arne Klüwer.

SLUTTIDSPUNKT: Ukendt.

ANBEFALING: Overvej sidst på dagen en tur til Mandø, evt. med overnatning på Mandø Kro.





Kvalitetsløft til branchen

Dansk Tækkemandslaug og Tækkelaug arbejder på at etablere en certificeringsordning for tækkearbejde med fokus på kvalitet, miljø og arbejdsmiljø

AF HENRIK HENRIKSEN OG THOMAS GERNER

Vi, de to formænd fra laugene, har store forventninger til certificeringsordningen. Branchen trænger generelt til et kvalitetsløft. Det er bl.a. vigtigt at tækkemanden har grundigt kendskab til tækkemateriale og til bygningens konstruktion og egnethed for tækning. Det er forholdsvist nemt at starte som tækkemand, og det er kendt i branchen, at mange tækker uden at have de faglige og arbejdsmiljømæssige kompetencer for at udføre arbejdet sikkert og korrekt.

Når den høje kvalitet og dokumentation, der er indeholdt i den certificeringsordning, vi er ved at sætte i søen, bliver udbredt og kendt, forventer vi, at kunder og bygherrer i stort omfang vil forlange tækkearbejde udført af certificerede virksomheder.

En anden, meget vigtig begrundelse for certificeringsordningen, er at være i stand til at konkurrere på kvalitet i stedet på pris. Vi skal på ingen måde konkurrere på pris, i forhold til de tækkemænd som går på kompromis med kvalitet. Derimod skal vi kunne dokumentere at vi kan levere et veludført stråtag.

HÅBER PÅ BRED OPBAKNING

Derfor håber vi at der vil være bred opbakning til ordningen, også fra tækkemænd uden for laugene, så vi sammen kan løfte kvaliteten af de danske stråtage.

Formålet med certificeringsordningen er at sætte fokus på, om tækkearbejde konsekvent opfylder alle relevante lov-, kunde- og myndighedskrav, samt forventninger generelt. Certificeringen skal aktivt bidrage til, at alle processer i arbejdet risikovurderes og styres på en måde der sikrer en høj kvalitet i det udførte arbejde.

Certificeringsordningen skal medvirke til at alle regler for kvalitet, miljø og arbejdsmiljø overholdes, bl.a. er det vigtigt at tækkearbejde udføres med overholdelse af regler for arbejdsmiljø af kvalificerede medarbejdere, og at der anvendes egnet og godkendt tækkemateriale. Der skal endvidere være styr på papirgangen i virksomheden på en måde der sikrer korrekt arbejdsgang fra ordremodtagelse til aflevering.

FORUDSÆTNINGER FOR ET GODT TAG

Certificeringsordningen skal sikre at der altid foretages nødvendige forundersøgelser inden et tækkearbejde påbegyndes, bl.a. skal det undersøges hvilken vindkategori bygningen er beliggende i,

overholdelse af afstande skal sikres og områdets luftforurening skal måske undersøges.

Det skal før tækning sikres at bygningen i det hele taget er egnede til tækning, herunder brandsikring, isolering, tagkonstruktion og taghældning.

Certificerede tækkfirmaer skal dokumentere modtagekontrol af tækkematerialer, herunder at tækkematerialet er tørt og, at der er udført fugtkontrol og dokumentation for fugtindhold. Det skal ligeledes kontrolleres og dokumenteres, at oplægningen er foretaget i overensstemmelse med branchens gældende tækkevejledning. Ved arbejdets afslutning skal der udføres en tegning (skitse), som viser tagtykkelse, slidlag, hældning og kviste. Skitse og drifts- og vedligeholdelsesplan skal udleveres til kunden.

FASTE PROCEDURER

Der er faste procedurer for hvordan arbejdet sættes i gang, udføres og dokumenteres fra det tidspunkt kunden henvender sig, og indtil arbejdet er udført og afleveret.

En certificering fører normalt til en grundig gennemgang og opdatering af hele papirgangen i virksomheden. Der skal strammes op på interne procedurer og instruktioner, så medarbejderne altid er bekendt med arbejdsomfang og arbejdsforhold, inden der skal tækkes, fx vedrørende kontaktperson, aftale og sikkerhedsforhold.

Certificeringen sikrer ligeledes at der er styr på arbejdsmiljøet, herunder at personlige værnemidler er til rådighed og anvendes.

Hvis der ved arbejdets udførelse er afvigelser i forhold til det forventede - eller det viser sig, at der skal udføres ekstra arbejde - bliver dette dokumenteret, aftalt og afklaret inden arbejdet afsluttes.

Selve certificeringen udføres af certificeringsorganet Byggeriets Kvalitetskontrol ved et kontor- og markbesøg hos virksomheden og på en byggeplads. På auditbesøget bliver firmaets procedurer gennemgået på et kontorbesøg, og på markbesøget bliver det undersøgt om arbejdet udføres i overensstemmelse med alle relevante krav. Når alle krav ses opfyldt udsteder certificeringsorganet et certifikat med en gyldighed på 3 år. Certificeringsorganet kommer hvert år på tilsynsbesøg hos det certificerede firma, og hvert 3. år skal firmaet re-certificeres.



Der bliver udarbejdet en branchestandard som grundlag for certificeret tækkearbejde, som foreløbig benævnes som Kravspecifikation DT & TL/BK/SVC/2016.

KVALITETSVEJLEDNING

Når kravspecifikationen er klar bliver der udarbejdet en kvalitetsvejledning inklusiv diverse tjeklister m.v. Kvalitetsvejledningen udarbejdes som en kvalitetshåndbog for en tænkt tækkervirksomhed. Kvalitetsvejledningen stilles til rådighed for tækkervirksomhederne så de nemt kan udarbejde deres egen målrettede kvalitetshåndbog.

Laugene har indgået aftale med certificeringsorganet Byggeriets Kvalitetskontrol om selve certificeringen af de tækkfirmaer, der ønsker certificering efter de to laugs kravspecifikation. På certificeringsorganets hjemmeside www.bygge kvalitet.dk bliver Kravspecifikation DT&TL/BK/SVC/2006 offentliggjort når den er klar.

Efterhånden som tækkervirksomhederne opnår certificering oplystes disse på certificeringsorganets hjemmeside.

Certificeringen forventes at koste omkring 10.000 kr. pr. firma for de første tre år. Tilmelding til ordningen bliver i 2017 og vil formentlig blive annonceret på seminaret i Hadsten.

For evt. spørgsmål el. konstruktive input, kontakt os.

Med venlig hilsen,
Thomas Gerner & Henrik Henriksen

Tæk tager pulsen på kollegerne i vores internationale samarbejde, ITS, og er nu nået til Japan og Tyskland



Der tækkes også nye huse i Tyskland, hovedsageligt ferie- og fritidshuse. Byggefirmaet NCC har opført en række "typehuse" med stråtag i delstaten Mecklenburg-Vorpommern.

Tækkesituationen i Tyskland

Der er igen gang i tækningen i vores naboland mod syd – så meget, at vores tyske kolleger ikke kan følge med...

TEKST OG FOTOS: KATRIN JAKOBS, OVERSAT OG BEARBEJDET AF KIRSTINE BOVBJERG CHRISTENSEN

Stråtag har været forankret i vores kultur i det nordlige Tyskland i mange århundreder, og også i dag er de med til at pryde landskabet.

Tækkemandens håndværk er meget traditionelt. Siden 1948 har der kun været ét tækkemandslaug i nordvest-Tyskland i Husum. Tækkemændene i de andre regioner var både taglæggere og tækkemænd og var organiseret i taglæggerlaug, hvor nogle få var gæstemedlemmer i tækkemandslauget i Husum.

Aktuelt er der to tækkemandslaug – Mecklenburg-Vorpommern og Schleswig-Holstein, som tilsammen har 55 medlemmer, 6 æresmedlemmer, 6 leverandører og 5 gæstemedlemmer fra hele Tyskland. Over laugene er der desuden en ekspert-komité "Bundesfachgruppe Reet" i taglæggerens centralforbund kaldet "Zentralverband des Deutschen Dachdeckerhandwerks".

Pga. en stigning i for tidlig nedbrydning af et antal stråtage, blev yderligere et organ etableret i Nordtyskland, nemlig QSR, som skal sikre og højne kvaliteten og forske i årsager til tidlig nedbrydning af stråtage.

MATERIALEKVALITET FORBEDRES

Universiteterne i Greifswald og Braunschweig har allerede publiceret mange resultater fra omfattende undersøgelser. De endnu igangværende undersøgelser bidrager til at forbedre kvaliteten af rør. Erfaringer har vist, at det ikke er den individuelle viden fra et enkelt universitet, der fører til succes, men derimod konklusionerne fra forskellige studier, der fører os mod målet.

En klassificering af rør ud fra hvad de indeholder, rent biologisk og kemisk, ensartethed af stænglerne og en tydelig definition af produktet er uundgåelig. I en nærtstående fremtid bliver vi nødt til at investere en del tid i at implementere vores produktdata-blanket, der burde være obligatorisk at udfylde for alle forhandlere og producenter af høj kvalitetsrør.

Et alternativ er tækkemiscanthus, en plante der dyrkes på landbrugsjord. Nogle tækkemænd har brugt miscanthus nogle gange nu, og her to-tre år efter ser det lovende ud. Der er forskellige arter, og den, vi hidtil har benyttet er produceret i Danmark, hvor de har brugt den i en længere periode. I Tyskland har vi udviklet en ny sort, og vi ser frem til at se resultaterne.

MANGEL PÅ TÆKKEMÆND

For øjeblikket ser ordre-situationen meget god ud i Tyskland. Mange tækkemænd er fuldt booket til godt ind i det nye år. Vi mangler tækkesvende og lærlinge, og vi må ofte supplere med vores kolleger fra nabolandene som Polen, Ungarn og de baltiske lande. Den eneste negative effekt ved så meget arbejde, er den forholdsvis afslappede holdning til gode kvalitetsrør.

Vi mangler stadig en del inspiration for at bringe stråtag ind i moderne byggeri i fremtiden. <

Find mere information om det tyske stråtags-marked på:
www.dachdecker.de
www.reetdachdeckung.de



Typisk nordtysk hus med syet rygning



Tyske tækkemænd har igen fået travlt efter en del år med færre ordrer.

Hvor mange tækkemænd tækker hvor meget...?

Her under kan du se, hvor mange tækkemænd, der er i det enkelte land, hvor meget der tækkes – og hvor mange, der er medlem af den nationale organisation / laug

	SYDAFRIKA	JAPAN	SVERIGE	HOLLAND	TYSKLAND	ENGLAND	DANMARK
ANTAL TÆKKEMÆND PÅ TAG	4.000	75	40	950	300	600	450
ANTAL FIRMAER ORGANISERET I NATIONALT LAUG	33	10	23	211	55	110	95
ANSLÅET ANTAL TÆKKEDE KVADRATMETER ÅRLIGT	720.000	40.000	30.000	600.000	150.000	300.000	300.000



Her er en traditionel japansk landsby, med rigtig mange stråtag. Sådanne så de fleste landsbyer ud i Japan, men restriktive krav fra myndighederne, især brandmæssigt, har bragt stråtaget på en voldsom tilbagegang. I dag tækkes der stort set kun bevaringsværdige og fredede huse i Japan.

Udfordringer med tækning i Japan

Faldende efterspørgsel på stråttækte bygninger og stramme regler giver tilsammen tækkebranchen problemer i landet med dybe traditioner for stråtag

TEKST OG FOTO: KUNIHIRO ANDO, OVERSAT OG BEARBEJDET AF KIRSTINE BOVBERG CHRISTENSEN

Tækkede tage i Japan kan groft opdeles i to kategorier: templer og helligdomme og private boliger. Der er ikke nogen synderlig forskel på de to kategorier hvad angår materialerne og teknikken, men derimod er der stor forskel på omkostninger og vedligeholdelses-metoder. Templer og helligdomme bliver ofte udnævnt til bevaringsværdig kulturarv, og her tillades undtagelser fra nuværende bygningsreglementer. Udfordringerne med stråtag i Japan i dag er markant størst i privat regi. Derfor vil denne artikel fokusere på tækningen af private boliger.

HALVDELEN BOEDE UNDER STRÅTAG

Før 2. Verdenskrig var Japan primært baseret på agerbrug og dyrkning af ris. To tredjedele af populationen var landmænd, og det var

estimeret at halvdelen af disse boede i stråttækte huse. Omkring 1950 havde én tredjedel stråtag, og det samlede antal regnes for at være omkring fem millioner.

Efter krigen deltog Japan i industrialiseringen, og en hastig urbanisering fandt sted, hvilket resulterede i landsbyernes tilbagegang. Landbruget blev moderniseret og avl af landbrugsdyr faldt markant. Naturgødning blev erstattet med kunstgødning, hvilket førte til moderniseringen af hele agrikulturen, der tidligere var baseret på græs som ressource.

Sideløbende med udviklingen begyndte man at bruge industrielt fremstillede materialer som teglsten og metalplader som tagmateriale. Dette var medvirkende til at antallet af tækkede tage er faldet drastisk igennem de sidste 50 år, til kun en procentdel. Der er kun imellem 10.000 og 20.000 tilbage, og mindre end 10.000 af dem er dømt bevaringsværdige. Hvis det fortsætter på denne måde, er der stor risiko for at de går tabt indenfor 20 år.



"200 mand på et tag" var titlen på et fantastisk japansk program, der viste traditionen med, at alle hjælper til, når der skal tækkes i landsbyen. Her er traditionen foreviget på foto.

MATERIALERNE

Materialerne til tækning varierer meget alt efter region og årstid, dog er der tre typiske sorter: Miscanthus Sinesis (tækkemiscanthus), tagrør og halm, typisk hvedestrå. Af de tre er tækkemiscanthus den mest benyttede, da mere end halvdelen er tækket med denne type.

Pga. manglen på fødevarer efter krigen blev flere vådområder omlagt til dyrkning af hvede, hvilket forårsagede mindre arealer hvor Kaya (et tækkemateriale) kunne gro. Som resultat heraf øgedes mængden af stråtag med hvede, men siden hvedeproduktionen er blevet reduceret de seneste år og antallet af stråttage generelt er dalet, er de fleste stråttage nu lavet med miscanthus eller tagrør.

Alt efter region og tækkemetode regnes holdbarheden for 30-50 år med tagrør, 20-30 år for miscanthus og 10 år med hvedestrå.

TÆKKEMÆNDENE

Der eksisterer ingen laug eller fagforeninger for tækkemænd i Japan. "Foreningen for bevaring af nationale templer og helligdommes tagkonstruktionsteknik" (The Association for the Preservation of National Temple and Shrine Roof Construction Techniques Inc.) er en forening for håndværkere der arbejder med tage og tagkonstruktioner, der er betegnet som kulturarv. Foreningen består af 27 virksomheder og 12 enkeltpersoner, hvoraf 8 virksomheder og 3 personer er tækkemænd.

Japansk Stråttagskultur Forening (The Japan Thatching Cultural Association) er ikke en fagforening for tækkemænd, dog er 10 grupper og 25 enkeltpersoner medlem. Totalt set er 75 tækkemænd medlemmer.

Ifølge en undersøgelse foretaget af Foreningen for bevaring af japanske arkitekturmonumenter, var der 1320 tækkemænd i landet i 1995. Kun 10 % var under 60 år. I dag, tyve år senere, er der kun omkring 123 tækkemænd tilbage.

Medlemmerne af Japansk Stråttagskultur Forening er blevet tækkemænd indenfor de seneste år og er forholdsvis unge, de fleste under 50 år.

PROBLEMATIKKER FOR FREMTIDEN

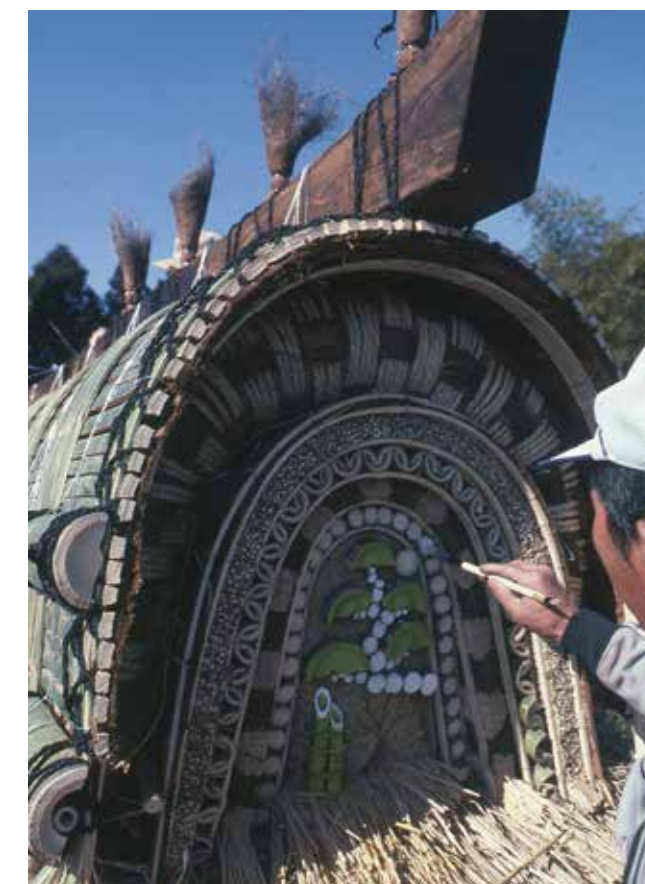
Da det japanske øhav er langt og smalt og strækker sig fra nord til syd med meget varierende klima, er der mange regionale forskelligheder ved stråtaget.

For at videregive den erfaring og viden arbejder Japansk Stråttagskultur Forening på at lave en samling af billeder, fotografier og tegninger til eftertiden.

I forhold til bondehuse bliver der gjort en indsats for at bruge dem på anden vis, fx til turisme og sommerhuse. For at promovere idéerne er det vigtigt først at gøre sig klart hvilke specielle egenskaber stråttage har; hvordan de bidrager til miljømæssig bevarelse af vådområder, hvor Kaya og tagrør vokser og til biodiversiteten; at det er et aktiv for turismen, og de kvaliteter der er ved at bo under stråtag. Efterfølgende må vi arbejde hen imod en bredere og dybere forståelse for stråtaget blandt den almindelige befolkning.

Som næste skridt er det også nødvendigt at se på omkostningerne og forsøge at effektivisere branchen ved at introducere en enklere form for tækning. Udover de private boliger, templer og helligdomme som traditionelt har haft stråtag, bør vi også forsøge at udforske mulighederne for at bringe stråtag ind i sammenhæng med offentlige og kommercielle bygninger. For at kunne realisere dette ville det være nødvendigt at anmode om ændringer af de gældende regler for stråtag, som er unødigt stramme på nogle områder. <

De japanske mønstre af udskåret og dekoreret træ er utrolig flotte. Her lægges kronen på værket i form af håndmalet mønster





Her er det Carsten Nagels daværende makker, Christian Holm, der vinker til fotografen, tækkemand Nagel, der nu er gået på efterløn



”Ring igen når du er ædru...”

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTOS: CARSTEN NAGEL NIELSEN OG CHRISTIAN HOLM

Tækkemand Carsten Nagel Nielsen fra Them er gået på efterløn og har i den forbindelse skuet tilbage på sine 30 år på taget og stoppet op ved dengang, han var i Japan at tække.

”Om det var et af højdepunkterne i min karriere som tækkemand..? – Ja, det var det!”

Tæk vil gerne høre fra læserne, når I har historier på hjertet, så her følger Carstens beretning fra dengang for nu knap 20 år siden.

”Telefonen ringer en dag, og i den anden spørger en mandestemme, om jeg er frisk på at tække en 4-længet gård i Japan... - Det er godt med dig, ring igen når du er blevet ædru, tænkte jeg – men det viste sig, at den var go' nok.”

Det var en inspektør fra frilandsmuseet Den Fynske Landsby, der ringede. Årsagen var, at Odense er venskabsby med Funabashi, en forstad til Tokyo, og der ligger H.C. Andersen-parken.

TÆK PÅ KÆPPE

Pga. relationen til Odense er parken for det første opkaldt efter den store danske eventyrforfatter og for det andet rummer den bl.a. en kopi af Melby-bolstedet fra Den Fynske Landsby: En firlænget repræsentant for de utallige småbrug, der opstod i årene efter landboreformerne, naturligvis med stråtag.

”Betingelsen for at udføre jobbet var, at man skulle tække gammeldags, altså på kæp. Vi blev enige om at det var ok at bruge bambus. Og de krævede også, at der blev brugt danske tagrør, så vi var i Uggelhuse ved Randers Fjord og købe op, rørene blev kørt til Fyn afskibet med container sammen med alle andre materialer”, fortæller Carsten Nagel Nielsen.

Han havde fået sin tidligere makker, Christian Holst, lokket med på turen, så de var to erfarne danskere til at løse opgaven.

MORGENGYMNASTIK

”Jeg glemmer aldrig første arbejdsdag: Vi blev stillet op i rækker sammen med de mange japanske håndværkere, for nu skulle der

laves morgengymnastik. Sådan startede de altid en dag, det var meget sjovt.

Herefter holdt alle en lille tale, fortalte hvad der skulle laves i dag - og sådan fortsatte det – dagen efter skulle man også fortælle, hvad man nåede i går. Det var lidt et pres, for man blev jo så testet på, om man nåede det, man havde sagt dagen før.”

Hvad gjorde størst indtryk i den måned, I var der?

”Vi troede, at japanerne var ekstremt effektive, men det er de altså ikke. Vi oplevede nærmest det modsatte, synes jeg. Og deres kommandovej er ekstremt lang, så det tog tid at få beslutninger igennem og få svar på spørgsmål.

Til gengæld griner de meget. Vi gik f.eks. og sagde ”hej” og fandt først senere ud af, at det betyder ja, så det grinede de noget af.

REJSEGILDE MED PRÆST

En anden ting, der gjorde indtryk, var rejsegildet med præst og alter med mere. Det var virkelig anderledes, men desværre måtte vi ikke være med til selve ceremonien.”

Carsten Nagel troede ikke sine egne ører, da en stemme i den anden ende af røret spurgte, om han ville til Japan at tække – men sådan blev det

De to tækkemand arbejdede 6 dage om ugen i en måned og var så færdige med den 4-længede gård. Derfor nåede de ikke at se så meget andet end museet og den forstad, de boede i. Et par gange var de ude at se japanske kolleger tække med miscanthus.

Arbejdet blev afsluttet med en mønning med rishalm og med rygtræer, som de selv havde haft med hjemmefra.

”Vi var egentlig blevet lovet en tolk, men ham så vi aldrig noget til, så vi måtte klare os med tegnsprog og det lidt engelsk, nogle få af dem kunne. Alt i alt gik det forbløffende godt at være under så fremmedartede forhold i en måned. Det er en oplevelse, jeg altid vil huske og er glad for, at jeg fik med”, slutter Carsten Nagel Nielsen sin beretning – og vi begynder at se på fotos. Fra februar 1996, Funabashi, Japan. <

Fuglereder, diffusion og stråtag

TEKST OG FOTO: NIK. HYLDESTAD, RESTAURERINGSARKITEKT

Når fugle bygger rede samler de instinktivt, men omhyggeligt, visne og tørre plantematerialer. De groveste yderst og finere indadtil. Redeskålen fores med græs fibre og dun. Hele konstruktionen kan 'ånde', dvs. holde sig tør. Æggene og senere ungerne ligger i et tørt og dermed lunt leje. Varmekilden er den rugende fugl. Systemet har virket i over hundrede millioner år.

De tørre plantedele har en lukket celleopbygning, der indeholder stillestående luft. Det er denne luft, der er isolatoren. Når plantefibrene bliver våde, vil det kun være cellevæggene, der bliver fugtige. Hulrummene er stadig relativt tørre, og som en følge af plantecellernes evne til at transportere fugt bliver de hurtigt tørre igen.

Bliver reden derimod dyngvåd vil også cellehulrummene blive vandfyldte, og ynglen vil dø af kulde, uanset en flittigt rugende fugl på æggene eller ungerne. Den dag nogle fuglearter fristes til at bygge rede af plastikstykker, ståltrådsstumper, nylontråd og totter af mineraluld som varmetabsisolering, vil disse arter hurtigt uddø.

Plast, stål, nylon, sten, glas m.fl. er ikke diffusionsåbne, de kan altså ikke transportere fugt i materialet. Samtidig er disse materialer varmeledende og har altså ingen varmetabsisolierende effekt.

MENNESKET SOM REDEBYGGER

Anderledes er det med mennesker som 'redebygger'. Vi har tusinder af års erfaringer med en hel del bygningsteknologi og materialer og en grundig viden om fysikkens love, naturlove, kemiske forhold m.m. helt ned på det mikroskopiske plan. I dette lys er det forbløffende at vi bygger huse, der en halv snes år efter opførelsen lider af fugt og skimmelsvamp.

Eller vi istandsætter og efterisolerer gamle huse, som har eksisteret upåklageligt i op til nogle hundrede år, hvorefter vi i løbet af en halv snes år kan konstatere ødelæggelser med svampeskader og skimmel.

Ovenfor nævnte jeg ordet 'diffusionsåben' i forbindelse med materialer. Diffusion betyder spredning. Dét, der spreder sig, er vandmolekyler i materialestoffet. Det vil sige at vandmolekylerne kan bevæge sig gennem materialets molekylestruktur. Vi siger at materialet er fugttransporterende eller med andre ord diffusionsåbent.

Spredning skal i denne sammenhæng også forstås som noget der forlader materialestoffet, idet vandmolekyler tæt på overfladen forlader cellevæggene, altså fordampes ud i luften.

MASSER AF MISFORSTÅELSER

Der synes at herske udbredte misforståelser med materialer, der er diffusionsåbne. Ofte har jeg oplevet at byggefolk på alle planer taler om luftgennemtrængelighed, når der drøftes diffusion. Men det er et andet fysisk begreb inden for fx byggematerialer.

Diffusion har intet med åbninger eller huller i et materiale at gøre. Diffusionen eller fugttransporten, foregår som vandmolekyler, der vandrer fra et fugtigt miljø til et mere tørt miljø. Denne fugttransport sker i alle materialer, der er diffusionsåbne og hygroskopiske. Et materiale kaldes hygroskopisk, når det evner at optage

Fugle ville uddø, hvis de byggede reder af plastik og mineraluld, for de ville dø af kulde og fugt, skriver en arkitekt som oplæg til debat om åndbarhed og dampspærre

fugt fra luften og afgive det igen - når de rette vilkår er til stede.

Vi siger at huset skal kunne 'ånde'. Med denne talemåde menes at bygningens konstruktioner, varmetabsisolering, overfladebehandlinger m.v. skal bestå af materialer, som er fugttransporterende og dermed fugtbalancerende. For at huset skal kunne ånde må der ligeledes være ventilation fra vind og vejr bag facadebeklædninger og tagbelægninger, så vandmolekylerne får mulighed for at afdampe.

Luftens bevægelse inden døre, kaldet luftskiftet, kan ske ved at vinduer og døre jævnlige åbnes for at få fugtig luft ud af huset. Hver person i en husstand udskiller omkring én liter vand i døgn ved åndedræt og ud gennem huden. I en familie med fire personer vil der være udskilt ca. fire liter vand i døgn. Hertil kommer summen af de vandoverflader, vi har i vores huse i form af vandløse ved toiletter, vaske og gulv afløb.

Fugle bruger kun organiske materialer til deres reder, fordi de instinktivt ved, at så kan reden forblive tør og varm. Her er det en skægmejsje, der samler redemateriale i en skov af tagrør. Foto: Erik Borch, Fuglebilleder.dk

DAMPSPÆRRE EN ILLUSION

I en almindelig bolig er summen af disse overfladers areal på størrelse med en opvaskebalje. Fordampningen er konstant og bidrager til boligens fugtbelastning. Endelig er der alt det frie vand der afdampes fra tørring af tøj, madlavning, pottedplanter m.v. Det bliver efterhånden til adskillige liter vand i luftform, som skal transporteres ud af huset.

Hvis luftskiftet i en sådan bolig ikke er hyppig nok, vil vanddampen kondensere som blankt vand på kølige flader. Kondensvand er det samme som dug. Den opstår når de usynlige frie vandmolekyler (vanddamp) i luften kan hæfte sig sammen til mikroskopiske vanddråber. Dette fysiske fænomen kaldes adhæsion (klæbning). Vand i væskeform har overfladespænding. For at bryde overfladespændingen kræves meget varmeenergi og ventilation.

Vi kan ikke spærre luft inde i en bolig. En boligs dampspærre er en illusion, idet selv den mindste lækage vil forsøge at udligne trykforskellen mellem den varme indeluft og den kølige udeluft. Resultatet er ophobning af fugt i isoleringen.

Luftstrømmen indefra og ud vil være hurtigere, jo mindre hullet er. Hertil kommer at luften, der strømmer ud, er opvarmet og dermed indeholder en mængde vand i form af frie vandmolekyler, dvs. vanddamp. Egentlig burde det hedde vand-gas, fordi gas er en fællesbetegnelse for luftarter og vandgas netop er vand i luftform.

Vand i væskeform og vand i fast form - som sne og is - er lang tid om at fordampe. Vand i luftform, der ved diffusion indlejrer sig i et diffusionsåbent materiale, eksempelvis tagrør og træ, vil let vil kunne fordampe. Denne proces går let, idet de enkelte vandmolekyler ingen overfladespænding har. Det kræver blot en gunstig temperatur og bevægelse i luften i perioder.

HUSE KVÆLES I FUGT

Ud fra ovennævnte naturlove kan vi se, at hvis vi indhyller og oversmører udvendige flader med damptætte materialelag hæmmer vi husets evne til at 'ånde' og i værste fald har vi kvalt huset i fugt.

De mange hule tagrør i et stråtag har en varmetabsisolierende effekt, der omtrent svarer til 100-150 mm mineraluld, når rørene er tørre. Og det vil de være i et veltækket rørtag der ventilerer på undersiden af rørlaget. De yderste stråender bliver naturligvis våde ved nedbør, men tørrer hurtigt igen, når vandbelastningen ophører.

Hvis der derimod ikke er mulighed for ventilation på undersiden af taget vil rørene blive opfugtede af den varmere og fugtigere luft inde i bygningen. Varm, fugtig luft vil trænge ud i rørene og absorberes i rørens cellevægge og vil blive der, fordi der ingen bevægelse er i luften. Den luft der bliver presset ind mellem rørene udefra i kraftigt blæsevejr bliver ikke trykdudlignet nok til at de underste rør kan holde sig tørre.

Selvom der er etableret en dampspærre med klæbede overlæg, vil de frie vandmolekyler finde vej igennem de mindste utætheder og sprækker i dampspærren. En fugtophobning bliver resultatet i løbet af en kortere årrække. Stråtaget vil rådne nedefra og vil mest have karakter af en kompostbunke. Førrådelsesprocessen vil gå hurtigere jo tykkere rørlaget er. <



Under nedbrydning. Knastørt tagværk. Sønderjylland.



Gode tørre tavler med kalkning og tømmer strøget med tynde lag linoliefarve. Vestfyn.



Stuehus, østjysk gård ca. 1775. Tømmer strøget med damptæt asfaltbitumen. Tavler reparerede og pudse med hård cementmørtel. Fugt og råd i facader under løsholterne.



Tækkelaugets nye bestyrelse foran Gelsted Kro, hvor årets generalforsamling blev holdt. Fra venstre: Tonni Nielsen, Thomas Gerner (fmd.), Per Ringgaard, Mads Hetoft og Tonny Bogut.

Ny formand for Tækkelaugget

Formandsskifte i både bestyrelse og bedømmelsesudvalg var de største nyheder på Tækkelaugets generalforsamling



TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Den afgangende formand, Tonny Bogut, bragte de 15 fremmødte på en tidsrejse tilbage til de visioner i Jydsk Tækkemandslaug, der førte til gentagne ture til Holland og den tur til England, der førte til dannelsen af det internationale samarbejde året efter i Danmark. Også Tækkkontoret var en JTL-opfindelse, konstaterede Tonny Bogut.

En strid om overgangen fra JTL-navnet til Tækkelaugget blev også nævnt, og det er en sag, de to bestyrelser i laugene fortsat diskuterer. Både beretning og regnskab blev godkendt uden problemer. Efter dette var det Straatagets Kontors tur til at berette om aktiviteterne på kontoret.

Der blev fra flere deltagere efterlyst bedre information fra kontorets bestyrelse til laugsmedlemmerne, og det blev taget til efterretning af den nye formand, Thomas Gerner, der er relativt nyt bestyrelsesmedlem i Straatagets Kontor.

NYE FORMÆND

Tonny fik tak og klap på vejen ud og på det nærmeste kuppet til at blive i bestyrelsen, for det ville være forkert at sige, at folk stod i kø for at deltage i laugs-arbejdet. Thomas Gerner var på forhånd indstillet på at blive ny formand, og Søren Fur var også helt med på at afløse bedømmelsesudvalgets mangeårige formand, Henning Duedahl, der ligeledes fik klap og tak.

Efter gentagne opfordringer lod Mads Hetoft Sørensen fra Roskilde sig overtale til at blive nyt bestyrelsesmedlem. Han afløser Sebastian van der Meer. <

Arkitekt Sven Jon Jonsen holdt oplæg ved generalforsamlingen i Tækkelaugget. Sven er nyt bestyrelsesmedlem i Straatagets Kontor, som han mener burde hedde Straatagsinfo.

Endnu engang stiller en sjællænder sig i spidsen for det, der engang hed Jydsk Tækkemandslaug

Elektriker blev tækkemand



TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTO: KRISTIAN KARREBÆK

En elektriker, der blev teaterarbejder og så faldt for stråtaget og gjorde det til sin levevej. En tækkemand, der vil vinke farvel til cowboystilen og goddag til en professionalisering af faget. Og en laugsformand, der er til samarbejde mellem laugene og gerne ser et laug i horisonten.

Det er Thomas Gerner, 43 år, gift og far til to.

Vaskeægter nordsjællænder, som på rekordtid har gjort sig gældende i tækkerekredse, først som bestyrelsesmedlem i JTL, så som ditto i Straatagets Kontor og i det internationale samarbejde, ITS – og nu så som formand for Tækkelaugget.

Egentlig var Thomas elektriker, men da værnepligten efter endt uddannelse kaldte, førte tiden som militærnægter på Teatret ved Sorte Hest en helt masse med sig. Den unge elektriker kastede sig over lys og at bygge scenografi. Inden han så sig om, var han freelance lysdesigner og tekniker på forskellige teatre i København med turnevirksomhed i ind- og udland.

SAMARBEJDE

”Det var et hårdt job, med arbejde om natten. En dag cyklede jeg forbi et nytækket stråtag og blev dybt fascineret

Thomas Gerner ser gerne et fælles laug for alle tækkemænd, hvori man så kan vælge til, f.eks. medlemskab af Dansk Byggeri og med i certificerings-ordningen.

over, hvor elegant taget kan formes. Min kæreste kendte en tækkemand, Jens Forsberg, og han havde brug for en arbejdsmand ... og så blev jeg hængende i faget”, fortæller Thomas Gerner.

Siden 2002 har han været selvstændig og har også nogle gange prøvet kræfter med at have lærlinge.

”Min drivkraft som formand for Tækkelaugget er at udbrede kendskabet til strå som materiale til både tag og facade. Det kan kun gøres ved tæt samarbejde med DTL. Vi er allerede godt på vej med certificeringsordningen og med Straatagets Kontor.

Vi skal passe på ikke at hænge i de gamle historier og uenigheder. Jeg vil arbejde for at højne kvaliteten i branchen ud fra JTL's oprindelige dyder om høj faglighed og vidensdeling mellem tækkemænd, så vi bevarer sjælen fra det gamle JTL som de ”jydske banditter” vi er”, siger Thomas.

Kan det ende med et laug for tækkemænd?

”Man burde kunne melde sig ind i et fælles laug – og så lave tilvalg, f.eks. med i certificering, med i Dansk Byggeri etc. Om det kan lykkes...? Jeg vil arbejde for det, men er endnu ikke spåmand”, siger den nyvalgte formand. <



PROFF TÆKKESTOLE

I ALUMINIUM
3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 trin
&

RUSTFRI
KROGE

Med lige eller buede kroge
Lige kroge: 34, 32, 30, 28, 26, 24 cm.

10 % RABAT
ved køb af 8 eller derover

WWW.PATISCOPE.COM SALES@PATISCOPE.COM

Et naturligt produkt TØRRET ÅLEGRÆS

sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller
på bestilling i småballer



IB UNGERMAND
JENS WEDELE

61386724
40723506

Fornemt jubilæum

Årets seminar var nr. 15 i rækken og
satte rekord i antal deltagere –
så mange kom, at nogle måtte bo
på motel i nærheden...

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Der var mere end tre gange så mange deltagere i årets seminar på Den jydsk Haandværkerskole som i 2001, da det første seminar løb af stablen med 20 deltagere. I år var der 65!

"Det årlige seminar er vidensdeling, og derfor er det bare så glædeligt, at I møder talstærkt op", sagde formanden for Dansk Tækkemandslaug, Henrik Henriksen i sin velkomst.

En hurtig "hemmelig afstemning", foretaget af Straatagets Kontor i begyndelsen af indlægget om kontorets aktiviteter, viste noget meget glædeligt: Et massivt flertal af de fremmødte mener, at det går bedre i deres virksomhed, målt på både ordrer og omsætning, end for tre år siden.

Der var mange relevante emner på dagsordenen: Vejledning om forbrugerklagebogen, syn- og skønsforretninger, den nye tækkevejledning, arbejdet med at nedsætte afstandskravene, regler for kørsel med trailer, om lærlinge, uddannelsen, tangtørv og certificering – og så er alt ikke engang nævnt.

VELUDFØRT STRÅTAG

"Veludført stråtag" kommer den nye tækkevejledning til at hedde, en branchevejledning, hvori en del "bør" bliver rettet til "skal" for at højne tækkekvaliteten. Kompromisser, der f.eks. nedsætter levetiden, vil fremover være betænkelige, for "Veludført stråtag" er den "almene tekniske viden", der bliver vurderet ud fra og lagt til grund for afgørelser i klage- og retssager.

I fortsættelse af arbejdet med den nye branchevejledning, som bliver færdig i løbet af i år, blev certificerings-ordningen også introduceret af direktør i Byggeriets Kvalitetskontrol, Klaus Ising Hansen (se omtale af certificering på side 10-11).

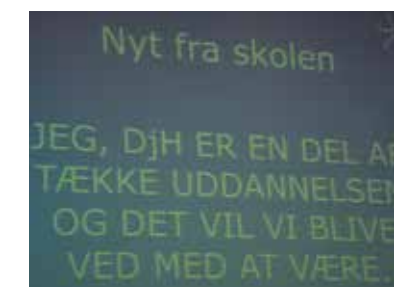
De to tækkelaug er enige om at gå ind i certificerings-ordningen, og et udvalg med to repræsentanter fra hvert laug er i gang med arbejdet i samarbejde med den selvstændige virksomhed, Byggeriets Kvalitetskontrol A/S.



Kim Andersen, Arne Klüwer og Ruud Conijn fortalte om deres arbejde med at udvikle løsninger på de mange udfordringer, der er i tækkeriet af Vadehavsentret.

Byggeriets Uddannelser efterlyste flere praktikpladser. Af de 50 tækkefirmaer, der har godkendte aftaler om praktikplads, har de 34 aktuelt en lærling. Efter alt at dømme stiger behovet for nye udøvere af faget i takt med en tendens til stigende efterspørgsel, som nu begynder at tegne sig.

Der er gjort en ekstraordinær indsats for at få flere praktikpladser – målet er 12 nye uddannelsesaftaler, som Byggeriets Uddannelser nu prøver at få på plads ved virksomhedsbesøg frem til juni i år.



ET SPENDENDE FAG

Og á pro pos uddannelsen, så kunne områdeleder Henrik Dalsgaard fra Den jyske Haandværkerskole mane et rygte i jorden:

"Tækkeuddannelsen bliver på skolen her i Hadsten, det er garanteret", sagde Henrik Dalsgaard og bekræftede samtidig, at der er noget om rygten:

"Ja, tækkeuddannelsen giver underskud, omkring 250.000 kr. om året, for der skal ca. 18 elever til, at en uddannelse som den løber rundt. Derfor har jeg som økonomisk ansvarlig sagt til min ledelse, at sådan ligger landet – og at der formentlig bliver ved med at være underskud. Det glædelige er, at såvel direktion som bestyrelse og forretningsudvalg alle siger, at de ønsker at fastholde tækkemændene her. Fordi det er et spændende fag, og fordi det giver en del positiv omtale", sagde Henrik Dalsgaard.

Han tilføjede, at skolen i år bygger ud, fordi der formentlig kommer mere end 500 elever i år. Det bliver bl.a. til et nyt skolehjem, så næste år er der plads til alle på værelser på Hadsten-skolen. <

DTL med 15 år bag sig

Dansk Tækkemandslaug arbejder fortsat for at sikre tækkearbejdet på danske hænder og holder døren åben over for sammenlægning af laugene

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Lige som seminaret kan også DTL, Dansk Tækkemandslaug, i år fejre 15 års jubilæum. Henrik Henriksen har været formand i nu 9 af de 15 år – og Henrik blev genvalgt med applaus, skønt han selv føjede til sit kandidatur, at der måske snart var behov for nyt og yngre blod.

Generalforsamlingen blev afviklet uden kampvalg. Brian Randrup har valgt at forlade bestyrelsen og fik stor ros fra formanden for sit arbejde, både i almindelighed og som kasserer i særdeleshed. Keld Petersen fra firmaet Jørand blev valgt ind som ny i bestyrelsen. Allan Hansen fra Højfyns Tækkeservice blev suppleant og afløser Per Keis i uddannelsesudvalget, som Per har valgt at forlade. Også Per Keis fik stor ros for sit store arbejde for uddannelsen.

En omfattende handlingsplan for DTL blev gennemgået, hvor den mest markante overskrift var at "Holde dørene åbne for en sammenlægning af de to laug". Men ellers kan man sige, at det meste kan samles under fællesoverskriften fra Henrik Henriksens gennemgang, nemlig at sikre danske tækkefirmaer i det danske marked:

Det skal ske ved at arbejde for godt håndværk ("Veludført stråtag" og certificering), uddannelsen, der skal udvikles, markedsføring i samarbejde med branchekontoret og et konstruktivt samarbejde med interessenter med tilknytning til branchen. <



Dansk Tækkemandslaug's nye bestyrelse i jagtstuen på Hvidsten Kro, hvor årets generalforsamling blev holdt. Fra venstre: Karsten V. Hansen, Keld Petersen, Jens Kuno, Henrik Henriksen (fmd.) og Finn Ole Hansen.

Kort nyt

Algemiddel til stråtag godkendt

Efter mere end tre års arbejde med dokumentation er algebekæmpelsesmidlet ECOstyle nu blevet miljøgodkendt af Miljøstyrelsen. For første gang nogensinde er det hermed blevet lovligt at bekæmpe alger med et middel, som i tilfældet ECOstyle har pelargonsyre som aktivstof. Stoffet nedbrydes til vand og CO2 i løbet af kort tid. Efter en halv uge er halvdelen af stoffet nedbrudt, og efter få uger er det helt nedbrudt og efterlader ikke andre restprodukter.

ECOstyle til stråtage er kun godkendt til professionelt brug, hvilket betyder, at private ikke må benytte midlet til at bekæmpe alger og mos på stråtage.

"Vi anbefaler helt klart, at det er tækkemænd, der udfører udsprøjtningen frem for diverse firmaer, der opererer med algebekæmpelse", siger salgs- og marketingschef Kristian Klaaborg fra ECOstyle og fortsætter:

"Det er tækkemanden, der har specialviden og kan vurdere tagets tilstand, herunder korrekt dosering og sammenhængen mellem mekanisk behandling og brug af algemidlet".

ECOstyle forhandles af Carlo F. Christensen A/S.



Flere arkitektstuderende i Hadsten

I begyndelsen af februar var lidt flere end 20 studerende fra Arkitektskolen Aarhus på Den jydsk Haandværkerskole for at få nærkontakt med tækketaget. Det er nu mere end 200 arkitektstuderende, der i praksis har haft tækkerør, skruer og tækkeskovl i hænderne og dermed fået et førstehånds indtryk af strå som tagbeklædning.

Initiativtager bag den aarhusianske skoles engagement i tækkeverdenen, lektor Niels Nygaard, er sikker på, at disse "læring i praksis-dage" vil smitte af på de kommende arkitekters holdning til og anvendelse af stråtaget.

Billig stråtagnforsikring

Som det første selskab i Danmark præsenterer Gartnernes Forsikring nu en billig og yderst konkurrencedygtig husforsikring til stråtagsejere, der har brandsikret med Sepatec. Der ydes 50 procents rabat på brandforsikringspræmien, når et Sepatec certifikat kan fremvises. Selskabet nævner som eksempel på præmier et 150 kvm. et-planshus, som er brand- og stormforsikret med selvrisiko på 3.826 kr.: Præmien pr. år uden brandsikring 5.149 kr. Med Sepatec: 3.142 kr.

Gartnernes Forsikring forsikrer alle typer kunder og kan yde alle typer forsikringer. Selskabet vil i de kommende måneder forstærke dialogen med stråtagnbranchen, bl.a. Carlo F. Christensen A/S og Straatagets Kontor for yderligere at opbygge et konstruktivt samarbejde til gensidig gavn. I sidste ende er det fælles mål at gøre op med myten om, at stråtage er forbandet dyre at forsikre. Fremover vil der blive arbejdet på at tegne forsikringer til kunder, der brandsikrer og sørger for løbende vedligehold af taget.

Afstandskrav på vej ned

Trafik- og Byggestyrelsen afsluttede 7. marts 2016 en høring med forslag om at nedsætte kravet om afstand mellem nybyggeri med stråtag til 5 meter under givne forudsætninger.

Det forventes at forslaget, efter behandlingen af de fremsendte indsigelser, kan gøres gældende inden sommer.

I første omgang gælder forslaget for et stråtag der tækkes direkte på underlaget, dvs. uden bagvedliggende hulrum og på en bygningsdel klasse EI 30 (BD-bygningsdel 30) udført af materiale klasse D-s2,d2 (klasse B materiale), f. eks. en krydsfinersplade i den givne dimension.

I anden omgang forventes det, at også stråtage brandsikret med Sepatec vil blive tilladt anvendt med de reducerede afstandskrav, altså 5 meter. Sepatec'en kommer med, når prøvning og dokumentation foreligger under de givne forudsætninger beskrevet i den dokumentation, der ligger til grund for halveringen af afstandskravet.

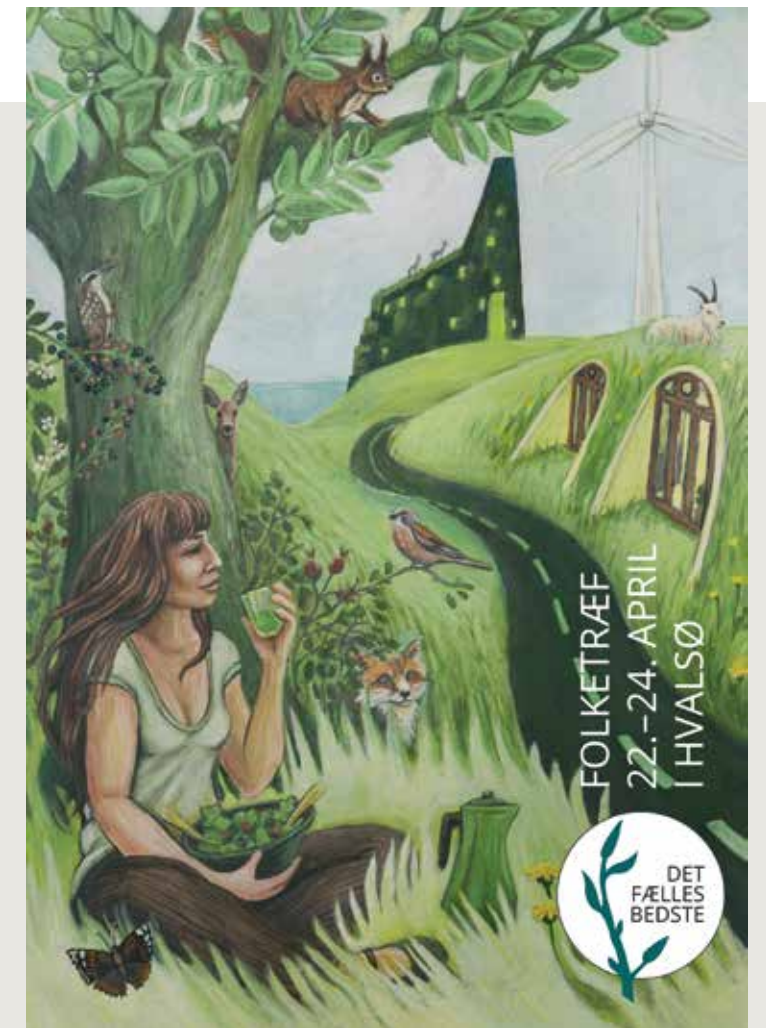
Tæk følger op med en større artikel, så snart ændringen er endeligt på plads.

Lærer søges

Det har desværre ikke været muligt at opretholde det gode samarbejde med Ruud Conjin som underviser på uddannelsen. Der søges derfor en ny underviser. Skulle du gå med en lyst til at lære faget fra dig og omgås de unge mennesker er dette nu en mulighed. Du vil komme til at arbejde tæt sammen med underviseren af den teoretiske del af skoleopholdet. Kontakt Henrik Dalsgaard 24406720 for yderligere info.

2.500 kvm. stråtag

En af stråtagets venner, Steen Slaikjær fra Hvidbjerg Strand Feriepark, er ved at udvide med 25 nye huse. Hvis alt går som planlagt påbegyndes byggeriet 1. september. Udlejning af de nuværende fiskerhuse går rigtig godt, bl.a. netop fordi de har stråtag, siger Steen Slaikjær. Han er også blandt de 10, der har fået dispensation til at bygge tæt på kysten. Derfor håber han efterfølgende på at kunne bygge en ny strandpark med luksusboliger, restaurant og butikker. Også i det byggeri indgår stråtag.



Stråtag til Folketræffet

I bededagsferien er der fokus på bæredygtigt byggeri, når Hvalsø på Sjælland bliver rammen om "Folketræffet", som er et mere folkeligt arrangement end det Folkemøde på Bornholm, som efterhånden er blevet politikernes og lobbyisternes foretrukne mødested.

Straatagets Kontor vil sammen med en række tækkemænd stå i en markedsbod og demonstrere tækning, give folk mulighed for selv at prøve og fortælle om stråtagets mange fordele, herunder ikke mindst klima- og miljøvenlighed.

Bag arrangementet står en række økologiske foreninger, bl.a. Landsforeningen Økologisk Byggeri, som tækkemændenes branchekontor er medlem af. Arrangørerne skriver selv om Folketræffet:

"Vi mener, at det er tvingende nødvendigt at mødes og have en dialog og blive inspireret til, hvordan vi sammen kan skabe en fælles og bæredygtig fremtid. Derfor glæder vi os til i dialog at finde mangfoldige bud på DET FÆLLES BEDSTE og inviterer alle til at deltage."

Folketræffet med undertitlen "Det fælles bedste" foregår i Hvalsø den 22. og 23. april, begge dage fra 10 - 17 med efterfølgende aftenarrangementer. Læs mere her: <http://detfaellesbedste.dk/folketraeffet>

Kort nyt



Skills igen en succes

Trods store trafikale problemer og kaos på motorvejene besøgte mere end 60.000 mennesker dette års Skills i Fredericia, hvor håndværksfagene demonstrerede deres kunnen. 300 elever fra erhvervsskolerne viste deres talent, og Den jydsk Haandværkerskole havde fire unge med i Danmarksmesterskabet, heraf to fra tækkefaget.

Det blev Mads Strebøl Larsen fra Hedens Tækkemænd, der blev årets bedste tækkemand, og som alle andre vindere fik han medalje overrakt af statsministeren.

"Man bliver glad, når man ser jeres engagement, for vi skal jo leve af jer", sagde Lars Løkke Rasmussen blandt andet.

For den afgangende formand for tækkefagets uddannelsesudvalg, Per Keis, blev årets Skills den sidste med arbejde i døgn drift både før og under det store arrangement. Her fra en kæmpetak til Per for hans store engagement i uddannelsen gennem de seneste mange år.

Og samtidig en stor tak til sponsorerne, som gør det muligt for vores lille fag at yde en stor indsats, der også giver god omtale i medierne:

- Tækkelaug
- Dansk Tækkemandslaug (DTL) og DTL Jylland
- Carlo F. Christensen A/S
- Ivar Klit
- tækkfirmaet Jørand
- Højfyns Tækkefirma
- Sepatec A/S
- Finn Guld
- Rockwool A/S
- Miscanthus A/S
- tækkemand Tonni D. Justesen Aps.

I 2017 er det igen Aalborg, der er vært for Skills.



Nu kan erfarne få svendebrev

Uddannelsen til tækkemand er efter den nye reform 2015 også blevet interessant for de erfarne, der ønsker et svendebrev, fortæller Henrik Dalsgaard fra Den jydsk Haandværkerskole.

Der er i den nye reform lagt op til, at voksne over 25 skal have mulighed for hurtigere at kunne erhverve sig en uddannelse og et svendebrev. Der er 3 uddannelsesforløb for voksne.

EUV 1 er for voksne med mere end 2 års relevant erhvervs erfaring. De elever gennemfører et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb uden grundforløb og uden praktiktid i en virksomhed.

EUV 2 er for voksne, der har mindre end 2 års relevant erhvervs erfaring eller har en forudgående uddannelse. De skal gennemføre et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb, der består af standar-

diseret hovedforløb for voksne og praktik i en virksomhed. En EUV 2 elev har mulighed for at modtage undervisning fra grundforløbets andel del.

EUV 3 Hvis den voksne ikke har relevant erhvervs erfaring eller forudgående uddannelse følges en uddannelsesvej i omfang og varighed som et EUD forløb for unge.

For alle gælder det, at de skal opfylde overgangskravene for at starte på hovedforløb. Overgangskravene er rullebukke-stillads, førstehjælp og brandbekæmpelse.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til områdeleder Henrik Dalsgaard: hd@djhaden.dk tlf. 24406720

Nyt stort projekt om tagrør

Aarhus Universitet har sammen med en lang række partnere, bl.a. Straatagets Kontor, søgt både EU og Miljøministeriet om midler til at forske i mulighederne for at øge produktionen af planter fra nye vådområder, herunder også tagrør. De miljømæssige gevinster ved at udnytte biomassen fra vådområder er så stor, at der også i projektet skal arbejdes med at udplante tagrør for dermed at hjælpe planterne hurtigere i gang.

Straatagets Kontor får en plads som formidler af aktiviteter og resultater fra det 4-årige projekt og bliver samtidig forbindelsesled til tækkebranchen. Et af forsøgene bliver at anvende tagrør fra samme høstområde til både biomasse og til tækkerør. Dette kan medføre en højere kvalitet, fordi 2. sortering så vil gå til andre formål end tækning.



Hollands flotteste tag

Midt i marts blev vinderen af den årlige konkurrence om det flottest tækkede tag i Holland offentliggjort: Det blev Henk-Jan van Ginkel, som tækkemændene på Vadehavscenret har besøgt for at prøve mansardtækning i praksis. Det var netop vinderhuset, de var med til at tække.

Huset blev valgt af tækkemænd til årets tækkemesse i Zvolle, og der var 11 nominerede. "Et godt udført eksempel på tækningens svære kunst med utrolig flot finish", lød begrundelsen. Se flere fotos af vinderhuset på bagsiden af bladet.



Arkitekt i bestyrelsen

Sven Jon Jonsen er nyt medlem af bestyrelsen i Straatagets Kontor. Sven har flere uddannelser bag sig: Først snedker, så bygningskonstruktør, arkitekt og desuden byggeøkonom. Han er således et kompetent og samtidig friskt pust ude fra.

Sven har primært beskæftiget sig med renovering af den gamle bygningsmasse med ansættelser i Karsten Pålssons Tegnestue A/S, Friborg og Lassen A/S, Skanskas Renoveringsafdeling og Henrik Svalebæk tegnestue ApS. Selvstændig med egen tegnestue siden 1993.

"Livet er for kort til at gå pension, men når man når pensionsalderen er der mulighed for at beskæftige sig lige præcis med dét, der interesserer en", siger Sven Jon Jonsen med vanligt gå-på-mod og tilføjer:

"Jeg ved intet om at tække tag, men om et par år ved jeg en masse... Jeg har respekt for fagets udøvere og med det faglige netværk jeg har, kan jeg se constellationer, der kan skabe nye tiltag i branchen. Arkitektfaget er vel i sin korthed at være med til at skabe noget, uanset om det er bygninger eller viden om stråtag. Jeg glæder mig til samarbejdet."

Det gør vi også, Sven. Tak for dit ja og velkommen til!



Skål i kinesisk brændevin i anledning af ny høst fra Kina

Gode nyheder hos Carlo F.

Der var godt nyt til både tækkemænd og stråtagsejere, hjemmelavede pølser fra Grenaa-slagteren og kinesisk brændevin var en del af menuen til årets høstfest ved Carlo F. Christensen A/S

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

En veloplagt Christensen junior bøde på nyheder, kinesisk brændevin, pølser og afstemning om underholdning til næste års høstfest, da firmaet Carlo F. Christensen A/S holdt høstfest i anledning af, at årets høst af tagrør er vel overstået – og at en del af den nu kunne besigtiges i hallerne denne sidste dag i marts.

”Vi har arbejdet for jer, og derfor kan vi præsentere nyheder til gavn for alle i tækkebranchen”, sagde Thor Christensen i sin velkomst.

Billigere forsikring til stråtagsejere, som brandsikrer med Sepatec, og en miljøgodkendelse af algebekæmpelsesmidlet ECOSTyle var hovednyheder, som omtales andet sted i bladet – at Tækkeskruen er blevet testvinder i en test, foretaget af Teknologisk Institut skulle man læse sig til i et hjørne af den hal, hvor alle naturligt søgte til, fordi pølsevogn og drikkevarer stod placeret her.

For hver pølse, gæsterne spiste, blev der udleveret en skrue, som så udgjorde en stemme på næste års hovedattraktion: Skal der komme event-damer, være en tre-retters menu i stedet for de gode, hjemmelavede pølser, dette år bød på – eller ønsker flest tækkemænd, at der spilles op til dans med musik fra et negerorkester...?

Ved redaktionens slutning var der overvældende flest skrue sat i ved sedlen med tre-retters menu.

”Vejen til tækkemænds hjerte går tydeligvis gennem deres maver, og det vil vi tage til efterretning i markedsføringen fremadrettet”, lyder det med et stort glimt i øjet fra Thor Christensen, som er den, der har ført forhandlingerne med Gartnernes Forsikring om bedre og billigere forsikringer til stråtagsejere.

”Vi er i fortsat dialog om at gøre forsikringerne endnu billigere, så der bliver sikkert stof til en ny artikel i næste udgave af Tæk”, lyder det fra Thor, inden han iler videre for at sige goddag til nytikomne. <



Thor Christensen kunne præsentere ikke mindre end tre nyheder til årets høstfest

Årsmødet for laugenes fælles projekt

Straatagets Kontor aps fik et nyt bestyrelsesmedlem og ros for masser af aktiviteter og PR, da bestyrelserne de to laug mødtes til den årlige generalforsamling i det fælles branchekontor.

TEKST: JØRGEN KAARUP

De to laugs bestyrelser samles denne ene gang om året efter seminaret for at vurdere deres fælles projekt, branchekontoret.

I år betegnede ledelsen af kontoret resultatet som ”mindre tilfredsstillende end forventet ved årets begyndelse, men acceptabelt”. Regnskabet blev godkendt trods et underskud på 31.385, der har sin forklaring i det laveste salg af Sepatec i de tre år, kontoret har eksisteret og samtidig en hensættelse til feriepenge.

Budgettet for 2016 er i balance, men der mangler indtægter, hvis kontorets nuværende aktivitetsniveau skal fastholdes og gerne øges. Der arbejdes intenst på hele tiden at fundraise, og tilskud fra offentlige og private fonde vil i år udgøre næsten halvdelen af indtægterne.

Disse fondsmidler knytter sig alle til udviklings- og dokumentations-projekter, der er opnået støtte til. Derfor er kontorets ene ansatte i 2016 i vid udstrækning beskæftiget med:

- Dokumentation for stråtagets isoleringsevne i samarbejde med Teknologisk Institut og Dansk Byggeri, støttet af Realdania
- Miljøvaredeklaration (EDP) i samarbejde med Carlo F. Christensen A/S og Teknologisk Institut, støttet af Miljøstyrelsen
- Udvikling af og dokumentation for miljøfordele ved dyrkning af tækkemiscanthus i samarbejde med SEGES, Aarhus Universitet, Agrotech m.fl., støttet af Miljøstyrelsen og Foreningen Plandanmark

Der var enighed om, at direktøren ikke længere skal være medlem af bestyrelsen, og vedtægterne bliver derfor ændret på det område. Som nyt medlem af bestyrelsen blev valgt arkitekt MAA Sven Jon Jonsen (se omtale andet sted).

Den underskudsgivende aktivitet, udgivelse af bladet Tæk, blev drøftet, og det blev vedtaget, at Straatagets Kontor i førstkomende udgave anmoder om frivillige bidrag som tilskud til bladet.

Samtidig vedtog man, at hvert laug giver yderligere 5.000 kr. til Tæk i år. <

Støt Tæk

- Synes du, at det ville være ærgerligt, at bladet Tæk ophørte?
- Får du heller ikke læst blade og nyhedsbreve på nettet?
- Mener du, at bladet er med til at holde sammen på vores lille branche?
- Viser du engang imellem bladet til kunder, bekendte eller andre?
- Får du inspiration ved at se fotos af spændende tækkearbejde i bladet?
- Vil du tegne abonnement til en ansat eller en kunde?

Hvis du kan svare ja til et eller flere af disse spørgsmål, har du måske lyst til at give et bidrag til, at Tæk fortsat kan udkomme 4 gange om året i den form, bladet har fået, hvor det også er et værdigt visitkort at vise frem.

Pengene ville falde på et tørt sted og vil blive anvendt i de fortsatte bestræbelser på at højne kvaliteten af bladet.

Ring gerne til et bestyrelsesmedlem, du kender, hvis du vil drøfte, om bladet er værd at bevare – hvordan det kan forbedres – eller bare for at gi' din mening til kende. Gode idéer og stof til bladet, både artikler og fotos, modtages gerne – send dem til joergen@kaarup.eu

Indbetaling til fagbladet kan trækkes fra i dit driftsregnskab, så angiv din mailadresse i meddelelsesfeltet ved indbetaling, så får du tilsendt en faktura.

Abonnement: 350 kr. pr. år
Frivilligt bidrag: ??? kr.

Indbetaling kan ske til branchekontorets konto i Sparekassen Kronjylland
Reg. 6187 konto nr. 000 78 45 707

På forhånd mange tak..!

SPRØJTE

Tankkapacitet 125 liter
Ca. 3 hk Honda benzinmotor gx 120
Comet membranpumpe: 30 bar,
Retningsventil, 40 m slange
Slangerulle
Egenvægt 49 kg



Kr. 15.500,00

Vælg mellem Kulfiber eller Glasfiber lanse:

Kulfiber lanse	FaceLift	Kr. 9.549,00
Glasfiber lanse	FaceLift	Kr. 6.949,00

Teleskoplanse	7,60 meter
Justerbar vinkel	
Liftsystem	FLEX-Lift
Støttebøjle	Højreventd

Vi kan også levere Glasfiber/Alu lanse	Kr. 5.749,00
Teleskoplanse	7,92 meter
Liftsystem	FLEX-Lift
Støttebøjle	Højreventd

Alle priser er excl. Moms
Priser er gældende til ultimo 2015

Vi anbefaler



Carlo F. Christensen A/S
Kastbjergvej 15 – Hedegaard – 8585 Glesborg
www.carlofchristensen.dk
Tlf.: 86 38 76 66



- alt til stråtag

**KUNDERNE VIL
HAVE TÆKKEMÆND
MED BYG GARANTI**

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zepora, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Dansk Tækkemandslaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garanti logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det – det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på bygggaranti.dk bygggaranti.dk



BRANDIMPREGNERING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.

Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.

Ring for hjælp. tlf.: 62219600
www.magma-firestop.dk



Vi har i mange år forsikret familierne Nielsen, Madsen & Pedersen o.m.a. - hvad med din familie?

HVIS DU REJSER
UDENLANDS,
BØR DU HAVE EN
PRIVAT
REJSEFORSIKRING

-  Vi kan forsikre alle
- til konkurrencedygtige priser!
-  ID-sikring mod identitetstyveri er gratis
meddækket på Familiens Basisforsikring 2
-  Landsdækkende personlig service
-  Stort lokalt kendskab med 24 timers service
-  Fleksibelt nicheselskab - *kundeejet*
-  Full service, også med
SOS-rejseforsikring-verden og AP Pension
-  Familiens Dyreforsikring
- også med hunde- og kattesyge
-  I mere end 100 år unik service og
produkter til *jordens folk*

Stråtag er også vores speciale

Vi kan forsikre alle!
- klik på:
www.garfors.dk

 **HOVEDKONTOR**
Struergade 24
DK-2630 Taastrup
Tlf. +45 43 71 17 77
Fax +45 43 71 36 16
www.garfors.dk
E-mail: gaf@garfors.dk

Reethandel



NANO REED

E. Prosman b.v.

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reet + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)



We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

Danmarks mest solgte



Fra 13 hk – 68 hk
 Bredde fra 79 cm
 Stor løftekapacitet fra 800 kg.
 Lille egenvægt fra 800 kg.
 Brugte på lager fra 50.000 kr.
 Over 100 forskellige redskaber
 Den perfekte medhjælper
 Finansieringseksempel:
 20% udbetaling – 20% rest
 kun **36,00** kr. pr. dag.



Jylland – Fyn ☎ 86 95 75 22 Sjælland ☎ 59 65 60 37
www.sorring-maskinhandel.dk



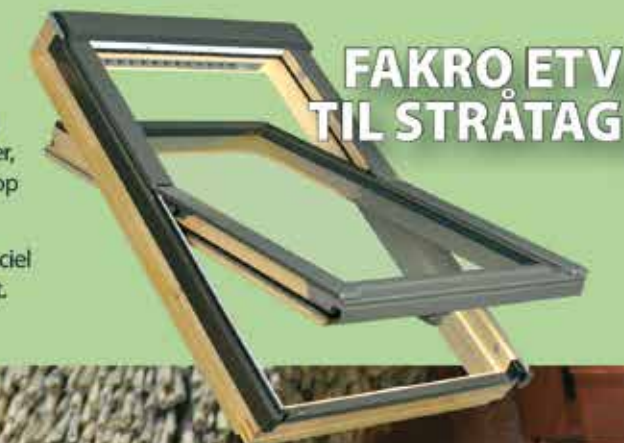
DEN SKRÆDDERSYEDE LØSNING TIL MONTERING I STRÅTAGE!

Carlo F. Christensen A/S og FAKRO Danmark A/S har indgået et tæt samarbejde for at være med til at udbrede ovenlysvinduer indenfor stråtagsbranchen i Danmark.

Vi er som den eneste lagerførende af inddækningen specielt udviklet til stråtage. Vi er ydermere lagerførende af et stort udvalg af ovenlysvinduer, som derfor kan leveres dag-til-dag. På ikke-lagerførte produkter, er der op til 3 ugers leveringstid.

FAKRO har i samarbejde med det hollandske tækkelaug udviklet en speciel inddækning til stråtage, hvilket tilsikrer et overvejet og afprøvet produkt.

Se mere på: www.carlofchristensen.dk/products/Fakro-windows.html



Bredere inddækning
 ETV inddækningen er designet så sidestykkerne er lavet bredere end normalt og den profilerede opkant er tilmed lavet højere. Dette sikrer, at ovenlysvinduet kan monteres korrekt uden risiko for utætheder.



Montagebeslag som vinkler vinduet
 Montagebeslaget er designet på en sådan måde, at bunden af vinduet hæves. Herved gives der god plads til at få strå under selve inddækningen og samtidig minimeres vinklen på den nederste del af inddækningen, hvilket giver en flot og tæt afslutning.



Apron eller aluminiumplade som afslutning
 Du kan vælge mellem to måder at afslutte inddækningen:
 - Apron med botylklæber på bagsiden, som giver god vedhæftning til vandbræt eller klinker.
 - Aluminiumplade som nemt monteres på inddækningen. Pladen er af ekstra kraftig aluminium som giver en øget stivhed og har på begge sider en afvandingsrende.



Dampspærrekrave XDS
 Den sikrer optimal tætning af dampspærre mod vinduet og monteres hurtigt og nemt i noten på vindueskarmen, hvor den skaber en tæt forsegling.

FAKRO ETV kan leveres som:
 - RAL 7022 (standard)
 - Kobber (mod merpris)
 - Ønskede RAL (mod merpris)



Lidt flere fotos af det tag, der blev årets nummer 1 i Holland. Det er tækket af Henk-Jan van Ginkel, der underviste på mansardkursus i Hadsten i marts 2015. Her nævnte han, at han skulle tække et tag med mange udfordringer, og det førte til, at trekløveret bag tækningen af Vadehavscentret tog til Holland for at prøve vanskelig mansardtækning, netop på huset her. Da han blev udpeget som vinder, sms'ede Henk-Jan til Ruud: "1. plads, takket være jer".
- Vi mener "...trods vores hjælp..." skriver Ruud Conijn på vegne af trekløveret, som også tæller Arne Klüwer og Kim Andersen.